

STRATEGII DE ABILITARE PSIHOSOCIALĂ A FEMEII

Eugenia GANEA, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației

The Master Thesis “Strategies on Psychosocial Empowerment of Women” highlights the link between the psychosocial empowerment of women through self-confidence, self-esteem, development of autonomy and harmonization of the social relationship in the couple. Psychosocial empowerment of women, as a process of development of autonomy and self-confidence, is an important aspect of her ability to request respect for her own rights and needs, creation of a conducive environment for mutual respect in the family, raising of children in the spirit of equality and respect for personal autonomy.

De-a lungul anilor, femeia a fost percepută în societate în mod diferit, iar rolul ei a suferit numeroase transformări de ordin profesional, funcțional, economic și familial. În pofida realizărilor pozitive, eforturile de susținere a acțiunilor de promovare a egalității de gen la nivel global și național continuă să aibă un rol important în tendința de a produce o schimbare pozitivă în recunoașterea drepturilor femeilor în calitate de drepturi fundamentale ale omului.

Dar ce înseamnă „abilitare”? Abilitarea femeii este o noțiune care cuprinde mai multe laturi, inclusiv cea economică, politică etc.

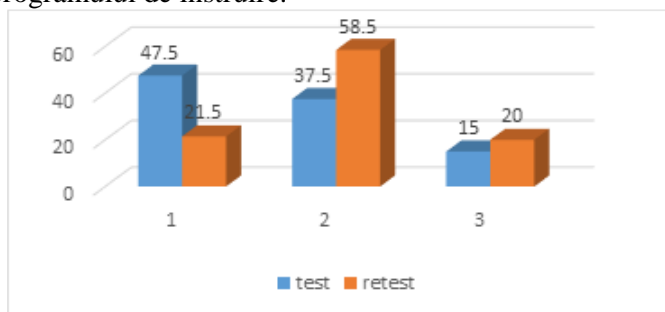
Robert Adams [1, p.6] oferă o definiție minimală: „abilitare este capacitatea individului, grupurilor sau comunităților de a deține controlul situației lor, de a exercita putere și atinge scopurile, precum și procesele prin care individual sau colectiv ei se pot ajuta singuri și pe alții să sporească calitatea vieții”. Semnificația noțiunii a fost explicată de Neila Kabeer, după care „abilitarea este capacitatea persoanelor de a lua decizii strategice în contextul în care această capacitate le-a fost anterior refuzată” [3, p.2]. Abilitarea include mai multe componente: (i) cognitivă/educativă; (ii) economică, (iii) juridică, (vi) psihologică (v) politică și (v) socială. Acestea sunt complementare.

Legătura dintre autonomia financiară a femeii și violența în familie este considerată nesemnificativă, conform studiului Biroului Național de Statistică din 2011 [2, p.10-11]. Cu riscul de a provoca reacții critice, în opinia subsemnatei această constatare trebuie verificată mai atent. Autonomia financiară este un pilon important în

capacitatea luării deciziilor ce țin de relația maritală, în cazul în care aceasta eșuează, femeia având mai multă încredere de a desface căsnicia nefericită și pune capăt violenței la care este supusă.

Cercetarea realizată privind abilitarea psihosocială a femeii a inclus o componentă empirică și un program de intervenție pentru a crește nivelul stimei de sine, încrederii de sine și adaptabilității în cuplu. Cercetarea a cuprins un număr de 40 de femei din localități rurale, cu statut marital mai mult de cinci ani și vârsta cuprinsă între 30 și 60 de ani. Etapa de constatare a rezidat în determinarea nivelelor de stimă de sine, încredere în sine și adaptabilității în cuplu. Rezultatele obținute au relatat un nivel scăzut al stimei de sine, încrederii în sine și adaptabilității în cuplu. Aceste rezultate au argumentat necesitatea programului de intervenție și experimentului formativ în scopul dezvoltării stimei de sine, încrederii în sine, a relațiilor interpersonale a femeilor din localitățile rurale (din eșantionul de cercetare). Pentru realizarea experimentului formativ am elaborat un program de training la care au participat femeile care au prezentat un nivel scăzut de stimă de sine și încredere în sine. Programul de training reprezintă un sistem de exerciții și tehnici, organizat sub formă de sesiuni de instruire orientate spre cunoașterea de sine, a rolurilor de gen, dezvoltarea relațiilor interpersonale etc.

După realizarea programului de instruire, au fost aplicate aceleași instrumente, comparând astfel valorile înregistrate înainte și după realizarea programului de instruire.

Fig. 1. Rezultatele experimentale

Din graficul alăturat (Fig. 1) observăm că, în urma sesiunilor de abilitare a femeilor din localitățile rurale, s-a obținut un rezultat comparativ mai bun decât în etapa de constatare.

Adică, mai puține femei au nevoie de suport, stimul pentru a realiza activități cu pondere psihosocială. Aceasta ne permite să afirmăm că după experimentul de formare femeile au început să se concentreze spre reușite, realizări, învață care le sunt puterile, calitățile, competențele, care sunt lucrurile prin care devin valoroase. Aceeași abordare a fost utilizată pentru măsurarea nivelului stimei de sine și adaptabilității în cuplu. Analiza comparativă a demonstrat că nivelul stimei de sine și de adaptabilitate a crescut. Realizarea cercetării a determinat că valoarea abilitării psihosociale a femeii constă în faptul că aceasta să aibă capacitatea și să dețină instrumentele cu care va crea condițiile necesare de armonizare a vieții de familie, sau condițiile necesare pentru a lua deciziile care se potrivesc cel mai bine în vederea îmbunătățirii situației și creșterii calității vieții. Partea teoretică și cea empirică a cercetării ne-a condus la mai multe concluzii ce țin de elaborarea programelor de abilitare a femeilor. Astfel, o concluzie importantă este că în programele de abilitare a femeilor practicienii trebuie să țină cont de faptul că termenul „abilitare” poartă riscul de a fi interpretat greșit, dacă nu se ține cont de comprehensivitatea elementelor. Beneficiile psihologice includ conștiința și stima de sine ridicată, încrederea în sine și curaj, înțelegere cu privire la propriile drepturi, roluri și responsabilități, puterea de autodeterminare, atitudine pozitivă, capacitatea de asumare a riscurilor, puterea de a face față provocărilor, obținerea cunoștințelor și competențelor noi, ușurare de stres psihic și anxietate, ceea ce duce la o viață fericită și dezvoltarea relațiilor familiale armonioase ori ruperea celor nefericite, dacă este cazul. În încheiere menționăm că ipoteza cercetării precum că procesul de abilitare psihosocială a femeii va fi eficient dacă: (a) se va ține cont de particularitățile cuplului căsătorit și specificul de activitate a femeii; (b) se vor aplica metode adecvate de dezvoltare a stimei de sine, încrederii de sine, comunicării, strategiilor de reacționare constructivă în diferite situații și obținerea rezultatelor eficiente în relațiile de familie – a fost confirmată.

Referințe:

1. ADAMS, R. *Empowerment, participation and social work*. New York, 2008.
2. Biroul Național de Statistică „Violența față de femei în familie în R.Moldova”, 2011.

3. KABEER N. The Conditions and Consequences of Choice: Reflections on the Measurement of Women's Empowerment, UNRISD Discussion Paper 108, August 1999.
4. BODRUG-LUNGU V. ODM 3 *Promovarea egalității de gen și abilitarea Femeilor*. Chișinău, 2013.
5. BODRUG-LUNGU V. Femeile în poziții decizionale în R. Moldova. În: *Factorul feminin în istorie. Culegere de articole și documente*. USM. Chișinău: AȘM, 2012.

Recomandat
Valentina BODRUG-LUNGU, dr. hab., conf. univ.